

Araştırma Makalesi ♦ Research Article

Dijital Çağda Dini Ritüel Algısının Dönüşümü*

Transformation of the Perception of Religious Ritual in the Digital Age

Selver BERK^{†*}

ID 0009-0009-4675-5437

Beyzade Nadir ÇETİN^{‡*}

ID 0000-0002-4560-1331

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru: 27. 09. 2023
Düzeltilme Talebi: 24. 11. 2023
Son Düzeltilme: 28. 11. 2023
Kabul: 04. 12. 2023
Online Yayım: 15. 12. 2023

Anahtar Kelimeler:

Din Sosyolojisi
Tekno-din
Dijital Çağ
Din
Dijitalleşme

ÖZ

Bu çalışma, tarihsel süreç içerisinde yaşanan gelişmelerden en güncel olan dijital çağın toplumsal kurumlar arasından din kurumuna etkileri ve bunun sonucunda ortaya çıkan bireysel ve toplumsal anlamdaki değişiklikleri belirleme amacı taşımaktadır. Bu noktada dijital çağda din eğitimi alan bireyler ve dijitalleşme ile din kurumunun kesişimi ile karşılaştıkları deneyimler ve verdikleri tepkiler önem arz etmektedir. Bu çalışmada teknolojik gelişmelerin dini alana sirayet etmesi neticesinde görüşmecilerin tekno- dini pratikleri yaşamlarına yansıtış biçimlerini ve din kurumu algısının değişimi ve dönüşümünü belirlemek amacıyla derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Tekno dini pratikler bağlamında değişen, dönüşen ve farklılaşan din fenomeni üzerinden oluşturulan çalışma, Kahramanmaraş İlinde yer alan Hacı Mehmet Kalay Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde eğitim gören 15 gönüllü kız öğrenci ile yapılan görüşmelerin sonucudur. Alan araştırması sonunda dijital iletişim teknolojilerinin gün geçtikçe çeşitlenmesi, fonksiyonlarının artması ve yaygınlaşması, bireysel ve toplumsal düzeyde hızlı bir dijitalleşme sürecine geçilmesini sağlayarak din olgusunu da etkisi altına aldığı görülmüştür. Bu bağlamda, üretilen dijital dini uygulamaların varlığı söz konusu olmuştur. Dijital gelişmelerin dini eğitime ve pek çok dini alana kolaylık sağladığı, katılımcıların yaşamlarının daha pratik hale geldiği gerçeği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların teknolojik gelişmeleri dini yaşam alanlarında etkin bir şekilde tercih ettikleri görülmüştür.

* Bu makale, 1'nci yazarın Doç. Dr. Beyzade Nadir ÇETİN danışmanlığında tamamladığı "Dijital Çağda Din Eğitimi Alan Kız Öğrencilerde Din Kurumu Algısının Değişim ve Dönüşümü Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

[†]1 Selver Berk (Bilim Uzmanı), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Elâzığ, Türkiye, ✉ slvr.brk@gmail.com

[‡]2 Yazar İletişim/ Corresponding Author: Beyzade Nadir Çetin (Doç. Dr.), Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Elâzığ, Türkiye, ✉ bndircetin@firat.edu.tr

Kaynak Gösterimi/ Citing This Article: Berk, S. ve Çetin, B. N. (2023). Dijital çağda dini ritüel algısının dönüşümü. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 4(3), 248-272. doi:10.52108/2757-5942.4.3.3